

Informatienota voor de raad

Datum 22 september 2021

Onderwerp	Regionaal Energiecluster Zwolle Noord
Versienummer	eindversie

Portefeuillehouder Monique Schuttenbeld

Informant Arjan Ekelenkamp en Tim Idema

Afdeling Vastgoed

Telefoon 038 498 2322

Email A.Ekelenkamp@zwolle.nl

Bijlagen 1 Quick Scan onderzoek SWECO

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. De voorgenomen ontwikkeling van een Regionaal Energiecluster Zwolle Noord

Datum

22 september 2021

Inleiding

We hebben stevige ambities en doelen in het kader van de energietransitie. Deze zijn vastgelegd in diverse relevante bestuurlijke besluiten zoals bijvoorbeeld de regionale energie strategie (RES 1.0-bod West Overijssel), de gemeentelijke omgevingsvisie Mijn Zwolle van morgen en in voorgaande jaren het Ambitiedocument 'Zwolle geeft je energie' (2017) en het Plan van aanpak energietransitie 2018-2022 (2019). In de Omgevingsvisie en het RES 1.0 bod zijn diverse ontwikkelingen beschreven over het produceren van groen gas en waterstof, (grootschalige) duurzame opwek en de gevolgen ervan voor de energie-infrastructuur (warmte + elektriciteit). Het afgelopen half jaar is duidelijk geworden dat diverse regionale energie-gerelateerde ontwikkelingen nu in tijd en zoekgebied samenkomen in Zwolle Noord nabij bedrijventerrein Hessenpoort. Het ontwikkelen van een Regionaal Energiecluster lijkt daarbij kansrijk. Daarom is het afgelopen half jaar met alle betrokken partners een ruimtelijke quick scan uitgevoerd. De verschillende ontwikkelingen betreffen:

- versterking van het landelijke én regionale elektriciteitsnet bij de huidige HS/MS stations nabij de Hessenweg door TenneT en Enexis; nodig voor aansluiting grootschalige opwekking (als ook zonnedaken op bestaande en nieuwe bedrijfsgebouwen) en de energietransitie in het algemeen;
- productie van duurzaam gas in de vorm van waterstof door electrolyse van lokaal/regionaal opgewekt stroom; als energiedrager voor met name zwaar transport en bedrijfsprocessen en ook als middel om de ongelijkmatigheid in duurzame stroomproductie te balanceren;
- grootschalige productie van duurzaam gas in de vorm van groengas door regionale industriële mestvergisting; als energiedrager voor met name hoog temperatuurwarmte en stoom in bedrijfsprocessen en ruimteverwarming waar geen andere alternatieven zijn. Zoals bijvoorbeeld voor de woningen in de Zwolse binnenstad, waar lage temperatuursystemen niet/nauwelijks mogelijk zijn vanwege de bouwperiode.

De ruimtelijke quick scan werd gecoördineerd vanuit het programma Nieuw Energie Overijssel (NEO)/project energiegebied ZSDZ¹.

Ter ondersteuning is SWECO ingehuurd. Hierbij is nauw samengewerkt tussen provincie, NEO/BEON, TenneT, Enexis en de gemeenten Zwolle en Dalfsen.

Kernboodschap

Er is perspectief op het ontwikkelen van een Regionaal Energiecluster dat een belangrijke bijdrage kan gaan leveren aan de energietransitie. Op grond van de ruimtelijke quick scan komt daarbij een duidelijke voorkeursvariant naar voren (zie figuur 1 op volgende pagina). Genoemde ontwikkelingen zijn tot op heden vooral besproken met de betrokken institutionele actoren zoals TenneT, Enexis, provincie, NEO/BEON, regiogemeenten West Overijssel/ZSDZ en gemeente Zwolle en informeel met pachters en grondeigenaren van betreffende percelen en het bestuur van de ondernemersvereniging Hessenpoort, de coöperatie Duurzaam Tolhuislanden en streekvereniging De Marsen..

Het voornemen van een Regionaal Energiecluster is nog nauwelijks naar buiten gebracht. De initiatiefnemers en het college willen graag de communicatie en participatie met de omgeving opstarten evenals het maken van nadere (proces)afspraken met elkaar.

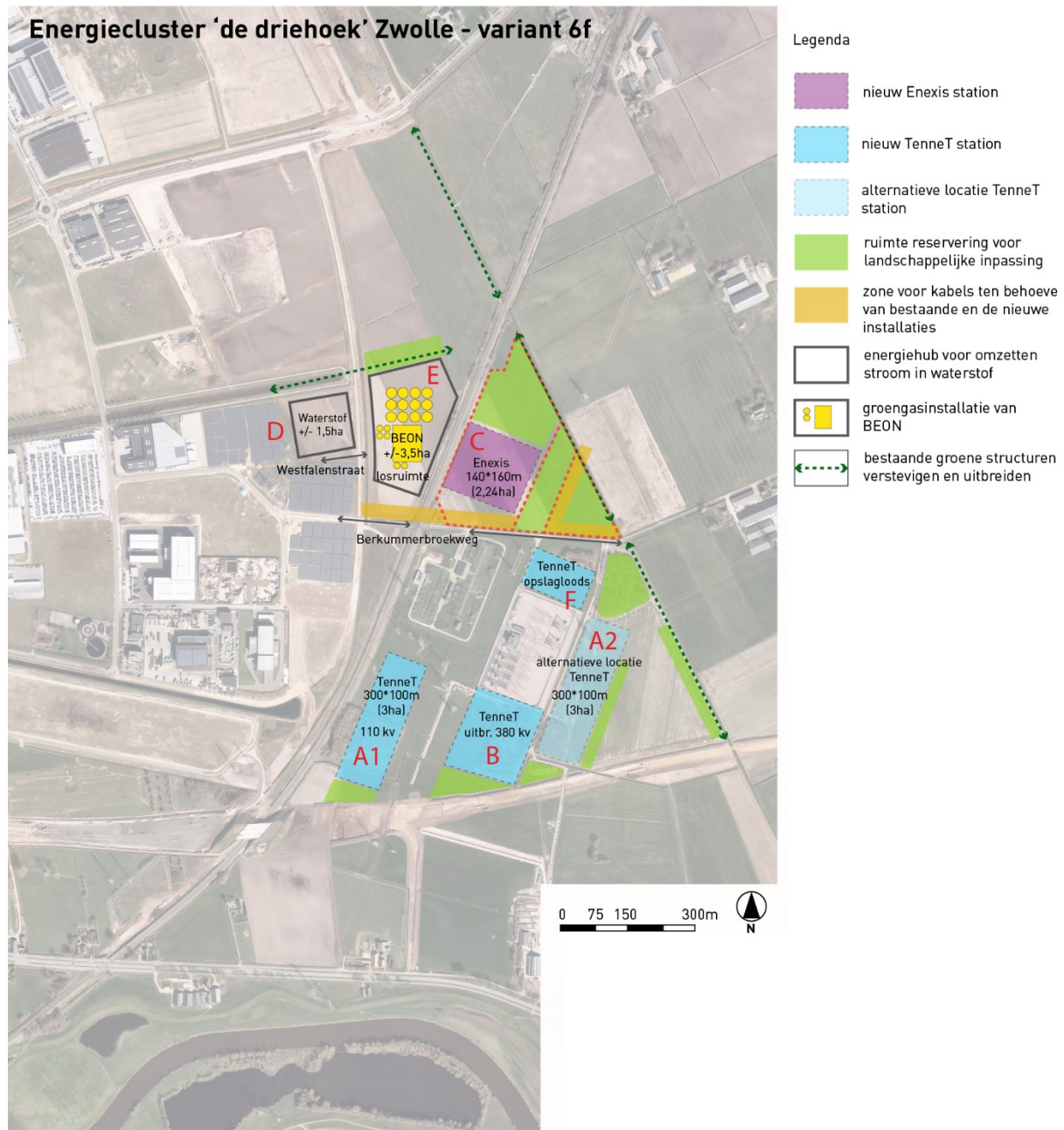
Consequenties

Het ontwikkelen van een Regionaal Energiecluster heeft impact op de omgeving. De gemeenteraad zal uiteindelijk een keuze moeten maken of zij hieraan planologisch wil meewerken en bereid is tot de noodzakelijke planherzieningen. De voorgenomen ontwikkelingen passen namelijk niet in de vigerende bestemmingsplannen, met uitzondering van waterstofproductie op bedrijventerrein Hessenpoort. De

¹ Samenwerkingsverband energiegebied gemeenten Zwolle, Staphorst, Dalfsen en Zwartewaterland

Datum 22 september 2021

besluitvorming hierover zal plaatsvinden nadat de resultaten van het communicatie en participatieproces bekend zijn, er goede (vervolg-) afspraken zijn gemaakt met betrokken partijen en deze zijn vastgelegd in relevante overeenkomsten.

Figuur 2: Voorlopige voorkeursvariant 6f

Nb Het lichtblauwe vlak gaat over de gemeentegrens van Zwolle heen en ligt in Dalfsen. Vooralnog gaan we ervan uit dat de ontwikkeling in zijn geheel op Zwols grondgebied plaats zal vinden. Mogelijk dat onderdeel A (nieuwe TenneT station) naar het noordelijk deel opschuift en aangrenzend bij blok C (het nieuwe enxsis station) kan.

Datum

22 september 2021

Financiën

Het op hoofdlijnen (incl. overeenkomsten) uitwerken van een Regionaal Energiecluster en het starten van het proces met de omgeving vraagt ambtelijke capaciteit. De middelen (globaal 800 uur inzet, 100K euro) die hiervoor nodig zijn passen in bestaande beschikbare kredieten te weten: het programma Energietransitie en het budget Ruimtelijke Plannen. Deze middelen betreffen een voorfinanciering en zullen later in de vervolgfase zoveel mogelijk worden ingebracht in zogenaamde projectfinancieringen. Hetzij via gronduitgifte/grondexploitatie/leges (waterstof hub en mestvergister/groen gas productie), hetzij via gemeentelijke kostenverhaal en leges (voorzieningen TenneT/Enexis).

Aangezien we een langjarig proces voor ons zien (> 5 jaar), zal voor de uitwerking in de vervolgfase tevens de vervolgfinanciering adequaat moeten worden geregeld. Hierover zal de raad te zijner tijd haar goedkeuring moeten uitspreken (voorzien in Q1 2022). Gezien het regionale belang van deze clusterontwikkeling, heeft de provincie Overijssel zich voor het vervolgtraject gecommitteerd aan actieve samenwerking en ondersteuning.

Communicatie

Het is belangrijk om het proces met de omgeving te starten. Tot dusver is er gericht (en op hoofdlijnen) contact geweest met direct belanghebbenden, zoals de grondeigenaren en pachters van het plangebied en met het bestuur van de Coöperatie Duurzaam Tolhuislanden, Streekvereniging De Marsen en de ondernemersvereniging Hessenpoort.

Communicatie en participatie zijn echter cruciaal. De gemeente is geen initiatiefnemer of exploitant van de beoogde ontwikkelingen. Op grond hiervan en conform de principes van de Omgevingswet, ligt het dan ook niet voor de hand dat de gemeente de leidende rol neemt in het communicatie- en participatieproces. Die rol ligt bij de initiatiefnemers waarbij de gemeente vanzelfsprekend wel ondersteunt, adviseert en/of begeleidt. Het ligt sterk voor de hand om een groep van communicatiedeskundigen vanuit de betrokken partijen samen te stellen en deze groep gezamenlijk e.e.a. nader uit te laten werken. Hierover zullen nog nadere afspraken moeten worden gemaakt.

Vervolg

Behalve nadere afspraken maken over communicatie geldt dat voor nog meer aspecten waarover in fase 1 meer duidelijk gaat ontstaan. Zo zal nog een financiële haalbaarheidsanalyse moeten worden gemaakt. Deze dient o.a. als basis voor nadere financiële afspraken tussen betrokken partijen. Ook zullen partijen met elkaar het vervolgproces verder moeten uitwerken, de rolverdeling hierin, de randvoorwaarden, de nog uit te voeren onderzoeken, de uit te voeren werkzaamheden, de op te stellen producten etc. Het idee is om alle noodzakelijke afspraken vast te leggen in bestuurs- en/of samenwerkingsovereenkomsten tussen de betreffende partijen. Dit proces levert relevante bouwstenen op voor de besluitvorming richting raad. Op grond van het totaal kan de raad dan een goede afweging maken. Het streven is om deze fase zo compact mogelijk te houden en deze uiterlijk in Q1 2022 af te ronden. Definitieve besluitvorming zal plaatsvinden op basis van separaat uitgewerkte projectplannen voor de netverzwaring en de groen gas productie. In het vervolg zullen de beide processen afzonderlijk van elkaar kunnen verlopen omdat het verschillende deellocales betreft. Op deze wijze wordt voorkomen dat, om welke reden dan ook, de deelontwikkelingen elkaar in de greep houden en daarmee tot vertraging kunnen leiden. De samenhang tussen verzwaring van het landelijke én regionale elektriciteitsnet en de regionale productie van groen gas en waterstof, wordt met het voornemen van een Regionaal Energiecluster geborgd en in gang gezet. De onderlinge afstemming heeft de afgelopen periode vorm gekregen in de gezamenlijke ruimtelijke quick scan zoals beschreven in de SWECO-rapportage (zie bijlage 1).

Datum 22 september 2021

Openbaarheid

Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

interim-secretaris, Liesbeth Borsboom